

Middeleeuwse bewoning op een rond punt, Sint-Denijs-Westrem, Gent (O.-VI.)

Gunter Stoops, Marie-Anne Bru & Maarten Berkers

OVERDRUK UIT:

Kroniek Archaeologia Mediaevalis, Brussel, 2013, nr. 36, p. 134-136.



de grandes dalles calcaires posées durant le XXe siècle suite à l'aménagement d'une grande et large gaine de chauffage en brique.

Au terme de cette opération, on peut donc affirmer que l'église Saint-Jacques a été construite sur une zone occupée à l'époque médiévale (probablement dès les XIIIe et XIVe siècles) voire même dès la période gallo-romaine. On aurait ici une nouvelle fois, comme dans plusieurs sites de la ville de Namur, le témoignage d'un hiatus dans les occupations humaines entre la période gallo-romaine (voire même Haut-Empire) et le XIIIe siècle.

Middeleeuwse bewoning op een rond punt, Sint-Denijs-Westrem, Gent (O.-VI.)

GUNTER STOOPS, MARIE-ANNE BRU & MAARTEN BERKERS

Het grote project 'Gent The Loop', dat wordt ontwikkeld op de voormalige terreinen van het vliegveld van Sint-Denijs-Westrem is een Publiek Private Samenwerking. Opdrachtgever voor twee ronde punten binnen dit project is de Dienst wegen, bruggen en waterlopen van de Stad Gent. Het Team Stadsarcheologie van de Stad Gent deed in mei en juni 2012 een archeologisch bodemonderzoek op deze plaatsen (opgravingsvergunning 2012/016).

De zuidelijke rotonde leverde naast enkele sporen uit de IJzertijd (sporen 69 en 70) voornamelijk middeleeuwse sporen op. Een eerste schets:

Een aantal lineaire sporen die noordwest-zuidoost georiënteerd waren, worden door middeleeuwse bewoningssporen doorsneden en zijn dus ouder (sporen 14, 15, 60). Dit geldt ook voor de lineaire sporen die door de middeleeuwse waterput (spoor 75) doorsneden worden. Sporen 44, 67 en 68 zijn bredere middeleeuwse grachten evenwijdig met elkaar en noordoost-zuidwest gericht. Deze in grondvlak 2 m brede grachten zetten aan midden het opgravingsvlak en lopen af naar het noordoosten. S67 is waarschijnlijk een hertrekken van S68. Gracht S44 ving aan midden in het opgravingsvlak en liep in noordoostelijke richting. De gracht werd dieper en spitzer naar het noordoosten, het materiaal dat hieruit komt valt in de volle middeleeuwen te plaatsen.



Fig. 1: Overzicht van het opgravingsvlak met op de voorgrond de waterput (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie).

Een volmiddeleeuwse huisplattegrond tekende zich af in een grondvlak op ongeveer een meter onder het maaiveld en kon gedocumenteerd worden. De rechthoekige plattegrond was noordoost-zuidwest georiënteerd en 14 m lang. Twee rijen van vijf paalkuilen duiden op een structuur met vier traveeën. Bij de ingang aan de zuidoostkant waren de beide palen ont dubbeld (sporen 38, 36). De twee zuidelijke traveeën waren nog eens onderverdeeld. De zuidwestwand (5 m) bestond uit stevige palen, die in de oudere gracht (spoor 15) ingeplant zijn. Voor de noordoostkant (6 m) werden enkel beide hoekpalen teruggevonden. Aan de noordwestkant en de zuidoostkant werden nog enkele paalkuilen gedocumenteerd. In totaal gaat het om een vijftiental palen (13 grote en 2 kleinere) die met grote zekerheid rechtstreeks tot de structuur behoren en een zestal paalkuilen die er mogelijk aan gerelateerd zijn. De zuidwestelijke hoekpaal was in een revolvtaskuil gezet en in het diepste gedeelte, tegen de paal, lag een deel van een maalsteen. De beide grachten S67 en S68 lopen evenwijdig met het gebouw maar zijn waarschijnlijk van later.



Fig. 2: Overzichtsplan van de sporen met aanduiding van beide huisplattegronden (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie).

Slechts 4 m zuidwestwaarts kon een tweede gelijkaardige huisplattegrond deels gedocumenteerd worden. Enkel de westelijke hoek die onder de huidige Poortakkerstraat ligt ontbreekt. Dit gebouw mat minstens 12 m en was ongeveer 7 m breed. De korte wand op het noordoosten was met palen in een standgreppel afgesloten (spoor 16/40). Een deel van een parallelle structuur werd eveneens gedocumenteerd, op slechts een 30-tal cm ten noorden (spoor 80).

Bij het onderzoek van de paalkuilen en het doorsnijden en documenteren ervan werden archaeologica verzameld. Ondanks ouder en jonger intrusief materiaal (silexartefacten, aardewerkfragmenten) kan men na evaluatie van de aardewerkvondsten uit beide constructies besluiten dat het om bewoningssporen uit de 10de- 1ste helft 11de eeuw gaat.

Op nog geen 10 m ten zuiden van dit huis werd een inhumatie gedocumenteerd. Bij het doorsnijden van een rechthoekig spoor S62 van 2,65 m op 1,30 m werd snel duidelijk dat het om een kistbegrafing ging. In de kuil had een houten kist op twee balkjes gestaan. Alles was vergaan, enkel het hout had nog een kleurspoor achtergelaten. De oriëntatie was noordwest-zuidoost. Er werden echter geen dateerbare vondsten gedaan. Dat een skelet in deze zure zandbodem volledig wegteerde is niet abnormaal. Deze geïsoleerde kistbegrafing is moeilijk te duiden. Enkele paalkuilen in de omgeving van dit graf kunnen mogelijk op een bijgebouwtje wijzen.

Op 30 m ten zuidoosten van de beide huizen bevond zich een waterput S75. In het grondvlak had de verstoring een diameter van 3,5 m. Deze aanlegkuil doorsneed enkele lineaire sporen. Het ronde spoor uit het bovenste grondvlak werd west-oost doorgesneden. Hout van een

boomstamwaterput was bewaard onder de grondwatertafel. Het bewaarde stuk bestond uit de twee helften van een boom, uitgehold en bij elkaar gehouden door 2 uit twijgen bestaande wissel. De buitendiameter mat 41 cm, de binnendiameter 36 cm, en dit is erg nauw voor langdurig dagelijks gebruik. De aanlegkuil versmalde geleidelijk komvormig tot ca. 6,70 T.A.W., dieper verengde de put snel V-vormig. Een aantal laagjes net boven de V-kuil, op de bodem van de komvormige kuil doen vermoeden dat deze laatste een tijdje open gelegen heeft in deze toestand. De vulling van de boomstam bestond uit gereduceerd blauwgrijs zand, waarschijnlijk meegekomen met de stuwing van onderuit. Het aardewerk uit de kuil sluit in ieder geval aan bij de vondsten uit de paalkuilen van de huizen.



Fig. 3: De boomstamwaterput in doorsnede (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie).

Vijf houtskoolstalen werden uitgezocht om een C14-datering te bekomen. Er werden stalen uit de paalgaten van huizen 1 en 2 gekozen en van de grote IJzertijdkuil S70. Ook het schervenmateriaal wordt verder onderzocht. Doel is de structuren fijner te kunnen dateren en in te passen in het grote verhaal van de bewoningsgeschiedenis van het site The Loop (www.archeotheloop.be) dat door archeoloog Johan Hoorne, als privéarcheoloog bij alle grote onderzoeken van dit ontwikkelingsproject actief, beetje bij beetje gereconstrueerd wordt.

Archeologische opvolging: heraanleg ravelijn Liedtsark, Oudenaarde (O.-Vl.)

EVELIEN Taelman (SOLVA)

Naar aanleiding van herinrichtingswerken in 2010 en 2012 in het Oudenaardse Liedtsark (Oost-Vlaanderen) werd door het Agentschap Onroerend Erfgoed een archeologisch vooronderzoek en archeologische werfbegeleiding geadviseerd. De werken zijn in februari 2010 en juli 2012 voltrokken n.a.v. de herwaardering van de 17de-eeuwse restanten van de stadsversterking. Ter hoogte van het actuele Liedtsark bevond zich destijds een specifiek type versterking, genaamd de ravelijn: een versterking omgeven door een gracht. Deze gracht is in de loop van de 20ste eeuw gedeeltelijk gedempt. In het kader van de herwaardering van deze voormalige versterking wordt het gedempt stuk opnieuw uitgegraven.